

روزنامه شهردلی

روزنامه سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی صبح ایران
چهارشنبه ۲۸ اسفند ۱۳۹۸، ۲۳ رجب ۱۴۴۱، ۱۸ مارس ۲۰۲۰ شماره ۱۳۸۸ - سال پنجم
۸ صفحه - قیمت ۲۰۰۰ تومان - ضریب کیفی ۶۱۴

www.hamdelidaily.ir hamdeli@gmail.com newspaper.hamdeli@gmail.com t.me/HamdeliNews

صاحب امتیاز: ولی‌الله شجاع‌پوریان
مدیر مسئول: فریبا خاوش

چاپ: چاپ گلرینز

توزیع: نشر گستر امروز ۰۲۱۶۱۹۳۳۰۰۰

نشانی: تهران - زرتشت غربی - نورسیده به بیمارستان مهر - پلاک ۵۶ - واحد ۲
تلفن: ۰۲۱۸۸۹۹۴۶۰۸ - ۰۲۱۸۸۹۶۴۵۲۳

نوروز، جشن مقدس نمایش آغاز خلقت جهان

ادبیات

پیام سلطانی
نویسنده و پژوهشگر

شگرف و افسانه‌های انجام داده است؟ همین قدر کافی است که از او، سرمشق بگیرد. همچنین چرا از استقرار در سرزمینی ناشناخته و وحشی، بیم به دل راه دهد؛ حال آنکه آنچه باید کرد، معلوم است؟ تنها کافی است که آیین تکوین عالم را تکرار کند تا سرزمین ناشناخته (-هالوپه) به کون و مکان تغییر یابد، به صورت ارض تبدیل گردد و مقر و مسکنی بشود که آیین به آن (به اقامت و سکونت در آن) مشروعیت بخشیده (و هر بار از طریق برگزاری آیین قانونیت می‌یابد.) وجود الگویی نمونه، ابتدا جلوی مشی و اقدام خلاقانه را نمی‌گیرد. سرمشق اساطیری می‌تواند کارپردای بی‌شمار داشته باشد. بنابراین انسان مقدس یا انسان باستانی با برگزاری آیین‌هایی ویژه، رویداد مهم و شگفت‌انگیز خلقت جهان را تکرار می‌کرده است، یعنی او با انجام مراسمی نمادین، با تکرار آنچه خدایان در روز ازل انجام دادند، خلقت جهان را بازسازی می‌کند تا نیروی خدایان را به دست آورد، تا آنها را به زندگی‌اش وارد کند و از قدرت و تقدس حضورشان برای ادامه ممل و تمدن‌ها برسد. یکی از مهم‌ترین آیین‌ها، آیینی است که در ابتدای سال نو انجام می‌شود. ابتدای سال، یعنی از نو آغاز کردن، یعنی آفرینش مجدد، نو شدن و فرصتی تازه برای زندگی تازه با مطالعه فرهنگ‌ها و اساطیر باستانی بیشتر ملل و تمدن‌ها متوجه خواهیم شد که چنین آیینی، یعنی تکرار نمادین آفرینش جهان در ابتدای سال نو، رسمی جهانی است. یکی از مشهورترین جشن‌های سال، جشن «کیتو» یا یابی است که در انتهای سال کهنه، پادشاه به صورتی نمادین کشته می‌شود تا در سال نو، بازنده شود تا نیروی جدید لاهوتی را دریافت کند. با کشته شدن در سال کهنه، مصائب دنیوی نیز ناپدید می‌شوند و انسان در سال نو با زایش مجدد، زندگی‌ای نو و عاری شده از گناه و مشکلات را آغاز خواهد کرد. جشن سال نو در ایران یعنی نوروز نیز از این قاعده کلی مستثنی نیست. نوروز ایرانی نیز آیینی در ابتدای سال نو است تا تولد مجدد طبیعت که نمادی از خلقت جهان است، جشن گرفته شود. انسان ایرانی نیز در این آیین با تکرار نمادین آفرینش زمین و خلقت جهان، از ایزدان جهان اساطیر ایرانی یاری می‌جوید تا سال نو را با امید، پاکي و دور ریختن هر آنچه ناپسند است، از نو آغاز کند، گویی که در ابتدای خلقت جهان در حضور ایزدان لاهوتی تازه متولد شده است. در راستای تحقق این هدف مقدس، یکی از آیین‌های بسیار مهم و غیرقابل چشم‌پوشی برای انسان ایرانی در برگزاری جشن سال نو و تکرار نمادین آفرینش جهان، برای محضری مقدس و پاک است تا اساطیر را به نحوی مهیا کند تا مهم‌ترین الهه‌گان و موجودات مقدس فرزانگی ایزدستان‌اش را به آیین بازسازی آفرینش جهان دعوت کند، به عبارتی دیگر انسان ایرانی، «مشاسپندان» که با آیین‌ها مرتبه را در سلسله خدایان اساطورهای ایرانی دارند به جشن سال نو، یعنی نوروز ایرانی دعوت می‌کند. بدیهی است که حضور بالاترین مقامات الهی، مستلزم ایجاد شرایط مناسب و مکانی مقدس و پاک است. لذا ایرانیان خوانی مطهر و مقدس را بر زمین می‌گسترانند تا مکانی در شان ایزدان بیاریند و آنان را با نهدان نمادهای زمینی‌شان بر آن خوان مطهر، در جشن نوروز که جشن سال نو و تکرار نمادین خلقت جهان است، همراهی کنند. این خوان مقدس و مطهر که در مراسم نوروزی به نام «سفره هفت‌سین» شناخته می‌شود، ما در شماره‌های اول و دوم این ویژه‌نامه پنج‌گانه نوروزی می‌بینیم که امشاسپندان پرداختیم و نمادهای زمینی هر یک از آنها را شناختیم. لذا اکنون می‌دانیم که انسان ایرانی چگونه در آیین بازسازی نمادین خلقت جهان، در جشن آغاز سال نو، در نوروز چگونه میزان نمادین نمادهای ایزدان مقدس و فرزانگی‌اش خواهد بود. اهورامزدا با نماد کتاب مقدس، بهمن با نماد شیر و تخم‌مرغ که سمبلی از جانداران سودمنداند، اردیبهشت با نماد شمع که شعله آتشی را میزبانی می‌کند، شهریور با نماد سکه به نمایندگی از فلزات، سپندارمذ با نماد برکات زمین یعنی خوراک آدمیان، گندم، نان، سیب، میوه، سنجید، سمنو و سماق، خوراک یا نماد تنگ آبی که یک ماهی سرزمینی است و حافظه تاریخی و علمی شد، وقتی وطن، شهر و شهروندی معنای متفاوتی در سکونت پیدا کرد. اینک پرسش سرنوشت‌ساز این است که آدمی چگونه می‌تواند شهروندی و هم‌میهنی اثربخش و نافع باشد؟ در واقع، دو سؤال اساسی پیش می‌آید: الف) چگونه اثر مثبت «سازنده» تولید کنیم و ب) چگونه از تولید اثر منفی «مخرب» پرهیز کنیم؟ به عبارتی دیگر، چگونه می‌توان ریگولاتوری‌ها، تنظیم‌کننده‌ها و مهارگرها و رگلاتورهای اثرهای زندگی را کشف و اعمال کرد؟

زمان، عمر، مدت زندگی و سال‌ها، مکان، نوروز است.

شیر گاوکش و اعتدال بهاری

مروان علی‌نابا: یکی از زیباترین نقوش برجسته تخت جمشید، حمله شیر مقتدر به گاو برآرسته است که هر دو فره آزیدی هستند. این تصویر که به کرات در تخت جمشید دیده می‌شود و خوشبختانه از آسیب در امان مانده، به صورت دو نقش قرینه هم، بر کناره‌های پلکان کاخ آپادانا (هم ایوان شمالی و هم شرقی)، پلکان کاخ تچر، هدیش و کاخ سدر جاری شده است. ظرافت این نقوش همواره توجه اهل هنر و فرهنگ را جلب کرده است. دو عنصر شیر و گاو از جمله عناصری هستند که با باورها و اساطور ایران پیوند عمیقی دارند. در سرستون‌های معروف تخت‌جمشید نیز سردیس‌های گاو، این حیوان مقدس را می‌بینیم که نشان پاسداری و نگهداری هستند. همچنین در باور فرهنگ باستان، گاو نور مظهر ماه، باروری، نیروی زایش و حاصل‌خیزی و شیر نماد مهر، خورشید و پادشاهی است. وجود نمادهای گوناگون برای این دو حیوان موجب شده تا تعابیر گوناگونی راجع به این نقش برجسته مورد بحث قرار گیرد. برای مثال، گروهی آن را نماد پیروزی آفتاب بر آب تعبیر کرده‌اند. اما بر اساس باورهای اساطیری و پژوهش‌های انجام شده در آداب

صنای پای بهار

عکس: صادق بصیرت، باشگاه خبرنگاران جوان

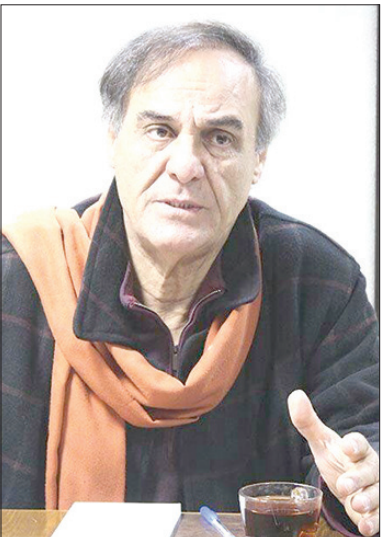
قطب‌الدین صادقی در تبیین «هنر در سالی که گذشت»

محکوم به خوش بینی هستیم

بسیار شاهدش بودیم، دروغ‌گویی مسئولین به مردم ایران بود. در همه زمینه‌ها خیلی به ما دروغ گفتند و اعتبار خودشان را از میان بردند. الان دیگر مردم به سختی حرف‌هایشان را باور می‌کنند یا بهتر است بگوییم اصلاً حرف‌هایشان را باور نمی‌کنند. بزرگ‌ترین اتفاقی که در سال ۹۸ افتاد، به نظر من ضربه خوردن اعتماد سیاسی و اجتماعی بود که در همه جا متبلور شده، از جمله در هنر.

مهم‌ترین مسئله هنر را در سال آینده چه می‌دانید؟

هنر در ذات خود مبتنی بر خلاقیت است. اگر اندیشه و خلاقیت نباشد، هنری که وجود ندارد. شما می‌آفرینید تا احساس یا اندیشه‌های را بیان کنید و می‌خواهید بگویید با این آفرینش، معتقد به راه حل هستید. پشت آفرینش، خوش‌بینی است و من فکر می‌کنم مهم‌ترین کار ما همین ادامه خلاقیت، کار خلاق و خوش‌بینی فلسفی است. ما محکوم به خوش‌بینی هستیم. تحت هر شرایطی باید امید را در دل خودمان برای حل مشکلات زنده نگاه داریم، چون قرار نیست دنیا همین‌طور بماند، بالاخره مشکلات باید به نحوی حل شود، برای همین نباید شور و امیدمان را از دست بدهیم. نباید دل‌سرد شویم، خیلی سخت است، می‌دانم، ولسی چون هنر در ذات خود، آفرینش دارد، خوش‌بینی را هم همراه می‌کند. منظوم خوش‌بینی شعاری و اهل‌خانه نیست، بلکه ما باید با نیروی کار خلاقه، با اعتقاد به اینکه بالاخره باید از پس مشکلات‌مان بربیاییم، با اعتقاد به اینکه بالاخره باید یک جامعه سالم داشته باشیم، از پس مسائل بربیاییم، ما درمانی هستیم که در طول تاریخ از خیلیی بحران‌ها گذشته‌ایم و هر دفعه هم برای مشکلات راه حل پیدا کرده‌ایم، وگرنه به اینجا نمی‌رسیدیم. در این چند هزار سال بارها ریشنه ما را زدن و سوزاندن ولی ما بالاخره احیا و سرپا شدیم. راه‌حل‌ها یازده ویژگی دارند: هم‌فکر با حق، به نظر من مردم ما ذخیره معنوی و قدرت اندیشه و تجربه‌ای که در طول تاریخ به‌دست آورده‌اند، هر بار می‌توانند در بزنگاه‌های تاریخی، یک راه حل برای مشکلات‌شان پیدا کنند.

عالم هنر در سال ۹۸ چگونه گذشت؟

امسال، سال بسیار بدی برای عالم هنر بود، چون با تظاهرات سیاسی، عزاداری، آلودگی هوا یا سقوط هوایما همراه بود. من یک نمایش روی صحنه برم که قرار بر اجرای آن به مدت شش هفته بود، اما سه هفته از آن تعطیل بود. با ابراز تاسف، هر چه کاشتم پیروده بود و عمرمان تلف شد. سال بسیار بدی بود، زحمت زیاد کشیدیم، ولی بهره بسیار کمی بردیم. البته در همه شاه‌های هنری این طور بود. البته یک عده هستند که کارهای تجاری می‌کنند. به جز عده و دسته قلیلی، کلاً همه فضاهای اجتماعی سرد بود، اعتماد متقابل هم کم شده بود. خود من هم این اواخر اصلاً رغبت نمی‌کردم جای بروم، فضای اجتماعی تأثیر منفی روی همه‌مان به جا گذاشته بود. امیدوارم سال آینده شرایطی پیش بیاید که بتوانیم همه این نقایص را جبران کنیم و این حالت در روح ما تعینش نشود، که خدای ناکرده روی تفکر، عواطف، کارها و روابط‌مان با جامعه تأثیر بگذارد. همه اینها آثار سوئی است که امیدوارم با شرایط بهتر در سال آینده کم و بهتر شود. ولی همه چیز بد بود و سالی بود پر از اتفاقات ناگوار. اما از همه بدتر، چیزی که

همدلی رضا دستجردی: هنر نیز در کنار پنج‌گانه سیاست، اقتصاد، جامعه و فرهنگی که در شمارگان قبل بدان پرداختیم، نه تنها به هیچ روی از شرایط حال برکنار نیست، بلکه به علت مظلومیت و عدم اهمیتی که برای آن

بهباد فراهانی در تبیین «هنر در سالی که گذشت»

سروری بر هنر، فرزاندگی نیست

هنر در سال ۹۸ چگونه گذشت؟ هنر از جامعه و شرایط روز آن منفک نیست. اگر سال خوش‌یمن و مبارکی را پشت سر گذاشتیم، لابد الان هم چنین وضعی دارید، ولی اگر چنین چیزی نداشتید در هنر هم دنبال سلامت نگردید. هنر ما همان قدر وضعیت به‌سامانی دارد که سیاست کلان حاکمیت نسبت به هنر اعمال می‌کند. سانسور، عدم اعتماد به هنرمندان و توقیف، محاکمه و احضار همه همچنان سر جای خودشان هستند. سال‌ها از دست مردم گرفته شده و به مراکز تجاری تبدیل شده‌اند. بخش ظاهراً خصوصی به چیزی تبدیل شده که چشم به گیشه بند است و طبیعی است هنری که فقط بخواهد گیشه را تامین کند، هنر محتوایی نیست. وضعیت بیمه انقدر بد شده که حتی مثل دوران قبل هم نیست. راجع به مسکن هنرمندان فکری نشده و نمی‌شود، اصلاً کسی محلی به آن نمی‌گذارد.

به نظر من حاکمیت به گونه‌ای عمل می‌کند و نشان می‌دهد که خیلی هم نیازمند هنر به معنای مستقل نیست، او هنر را درون خطر است. ارجحندی هنر از آنها گرفته شده و به نظر من صحبت کردن در مورد این قضیه چیزی را فرموده می‌شود. متأسفانه بیشتر بچه‌های ما، آنهايي که پیوسته‌های انجمن بازیگران هستند، خانه ندارند، کار ندارند، معیشت و شخصیت‌شان در خطر است. ارجحندی هنر از آنها گرفته شده و به نظر من صحبت کردن در مورد این قضیه چیزی را حل نمی‌کند. به نظر من، ما در هنر به‌ویژه، نیازمند یک انقلاب بسیار بزرگ

بهباد فراهانی در تبیین «هنر در سالی که گذشت»

سروری بر هنر، فرزاندگی نیست

بهباد فراهانی در تبیین «هنر در سالی که گذشت»

بهباد فراهانی در تبیین «هنر در سالی که گذشت»

تذکر

افق‌های نو در زندگی و شهر، و در صورت امکان، خلاقیت، نوآوری، ابتکار نظر و عمل. نوروز یعنی نور، رنگ، رقص، شادی، نو آیدنی، نو اثری، نوبینی و نوچینی. نوروز یعنی جرأت گذر از جهل و خرافات و بی‌خبری. نوروز یعنی بیداری عقلائی و خیزش از خواب تعصب و جزم‌اندیشی. نوروز یعنی پایان ظلم و ستم و آریابواری. نوروز یعنی تحول اثربخش. نوروز یعنی روز گذار و عبور از تاریکی و سردی و زمستان و زمختی. نوروز یعنی آمدن روشنی و نور و گرمی و گرم‌جوشی. نوروز یعنی غلبه علمی و دانشی بر کرونا، چیرگی و جهت‌های بلند و اراده‌های قوی بر بیماری‌ها، پزیرم‌دگی‌ها و افسردگی‌ها. شهروند اثربخش به درستی می‌داند هر کنشی، واکنشی دارد، هر کار و اثر نیک یا بد، پاداش یا یاد افراه در پی دارد. بنابراین، شهروند اثربخش، مولد اثرهای نیک است، مولد راستی و درستی است، متوجه قوانین جذب و دفع است. از رهگذر این تلاش‌ها، تفکرات و اثرات، انسان و جامعه تازه و نوزاده وجودی. تمایل به تعالی و توجه به اهداف بلند ملی و منافع مشترک اجتماعی. گوشدن

سال آینده و شهروند اثربخش

همه تن شد انگشت و قی کرد باز»، «خمسه، شرف‌نامه، بخش ۲۲». بهره‌مندی از اثرهای آمدنی، ناپییدا، نامکشوف و آموزه‌های آسمانی، امداد‌های الهی، عرفانی، شهودی و عشق. توجه به شعر و ادبیات و هنر و اخلاق انسانی. آگاهی از تاریخ، تجربه و انباشت اثرهای انسانی و عبرت از گذشته. علم‌ورزی، مشاهده‌گری و معاینه واقعی امور و اطمینان به دانش ساخته، سنجیده و محک‌خورده. بی‌تفاوت نبودن، مسئولیت‌پذیری و امور زندگی را پرداختن و ساختن. آسیب نرساندن به هم‌شهریان و هم‌وطنان. یعنی، تلاش هوشمندانه برای پرهیز از تولید اثرهای شر و شورمند و نگوین. سار. واجد یازده ویژگی و قانون است: شهروند اثربخش، قدر، قیمت، اعتبار و ارزش خود و اندیشیدن را می‌داند و البته لازم عقلی است تا بداند و الا شهروندیشنی وضعی و ساختگی خواهد بود. شهروند اثربخش، به نیروی بی‌کسران درون خود و قدرت بی‌پایان وطن و جامعه در حد توان خویش. تلاش برای احساس گن‌سایش در خانواده و شهر. مساعدت در انبساط عمومی و خرسندی وجودی. تمایل به تعالی و توجه به اهداف بلند ملی و منافع مشترک اجتماعی. گوشدن

محمدعلی نویدی

مدرس دانشگاه

انسان بالذات موجودی است مؤثر، مفید و اثرمند. این اثرمندی زمانی معنا، مفهوم و عینیت افزونتری پیدا کرد که آدمی شهر، مدینه و مدنیت را تأسیس کرد و شهروندی را معنا بخشید. یعنی وقتی انسان از حالت طبیعی و سادگی و زندگی مبتنی بر احساسات و غرایز صرف خارج شد و به قدرت اندیشه و تجربه خود پی برد و صاحب تاریخ و حافظه تاریخی و علمی شد. وقتی وطن، شهر و شهروندی معنای متفاوتی در سکونت پیدا کرد. اینک پرسش سرنوشت‌ساز این است که آدمی چگونه می‌تواند شهروندی و هم‌میهنی اثربخش و نافع باشد؟ در واقع، دو سؤال اساسی پیش می‌آید: الف) چگونه اثر مثبت «سازنده» تولید کنیم و ب) چگونه از تولید اثر منفی «مخرب» پرهیز کنیم؟ به عبارتی دیگر، چگونه می‌توان ریگولاتوری‌ها، تنظیم‌کننده‌ها و مهارگرها و رگلاتورهای اثرهای زندگی را کشف و اعمال کرد؟ زمان، عمر، مدت زندگی و سال‌ها، مکان،